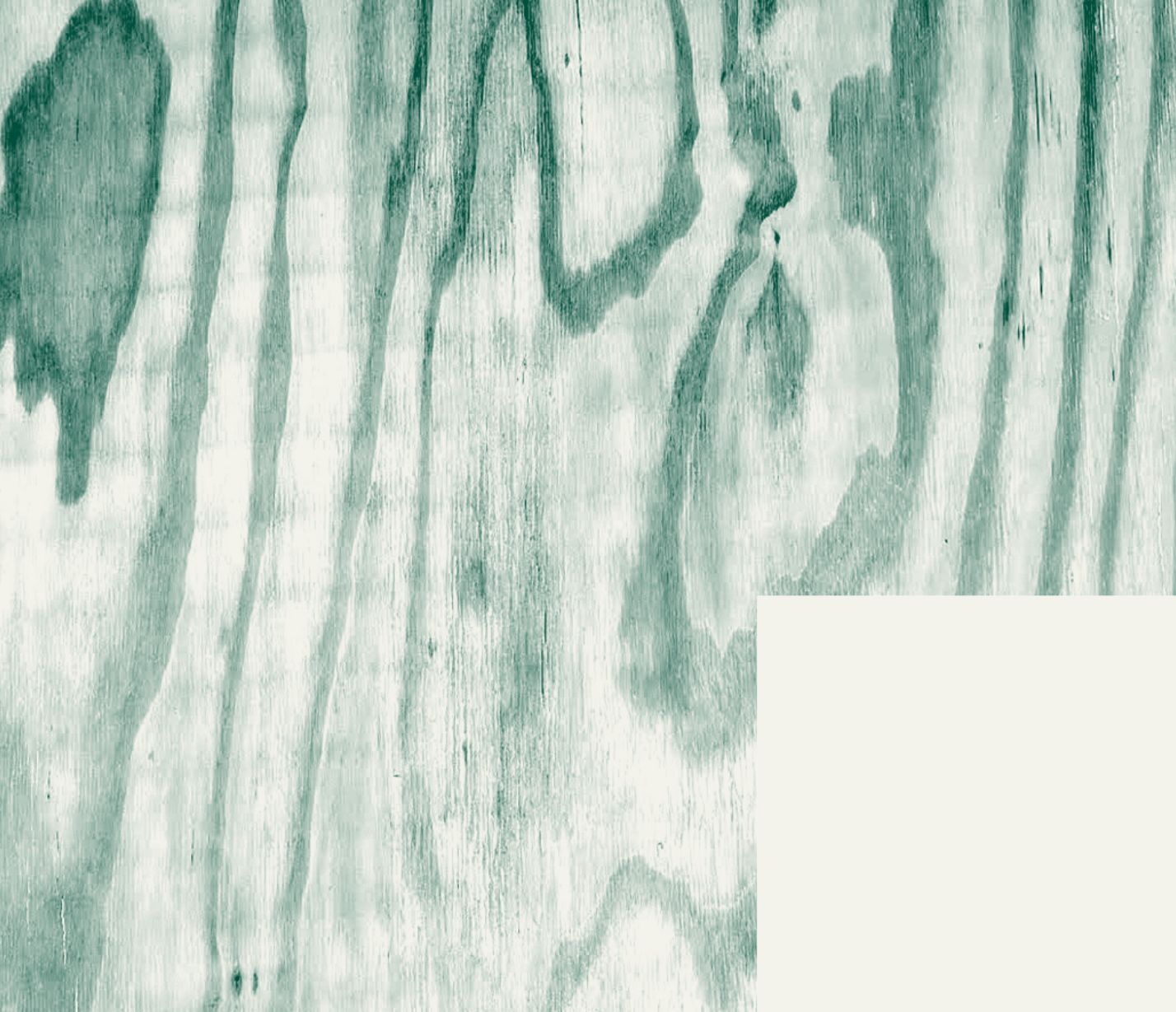

SLUTRAPPORT

Octopoda

- en digital tjänst för en flexibel värdekedja inom uthyrning.

Emelie Sellberg, Outdoor Buddies AB

**RE:
SOURCE**

Slutrapport för projekt: Octopoda -en digital tjänst för en flexibel värdekedja inom uthyrning

Engelsk titel: Octopoda: a digital service enabling a flexible rental value chain

Projektperiod: - 2023-08-31

Datum: 2023-10-31

Projektnummer: 52079-1

Diarienummer: 2021-004409

Projektledare: Emelie Sellberg

Organisation: Outdoor Buddies AB

Adress: Årevägen 75, 83752 Åre

Ev. övriga projektdeltagare: Magnus Sellberg, Sofia Sundström, Per Hemmingsson, Kajsa Silow

Nyckelord: 5–7 st: Uthyrning, Outdoor, Uthyrningssystem, Hyra, Cirkulärt affärssystem

RE:Source är ett strategiskt innovationsprogram och finansieras av

VINNOVA

FORMAS ::

VINNOVA

FORMAS ::

Förord

Detta projekt har finansierats inom ramen för det strategiska projektet RE:Source, ett av Sveriges strategiska innovationsprogram. RE:Source finansieras i sin tur av Energimyndigheten, Formas och Vinnova.

Projektet har drivits av Outdoor Buddies AB, med Emelie Sellberg, medgrundare och delägare, som projektledare. I projektet har ett antal representanter för aktörer inom sport-, outdoor- och turismbranschen involverats för att bredda projektgruppens kunskap om vilka behov en digital plattform för uthyrning behöver uppfylla. Ett antal konsultier med expertområden inom UX, IX och backendutveckling samt digital projektledning har varit centrala i projektgruppen.

Projektgruppen vill uttrycka sin stora tacksamhet för förtroendet att få utföra detta projekt, och till alla som på olika sätt bidragit till dess genomförande.

Innehåll

1. Sammanfattning	4
2. Summary.....	5
3. Inledning och bakgrund.....	6
4. Genomförande	9
Metod 9	
Arbetspaket 1: Projektkoordinering	9
Arbetspaket 2: Vidareutveckling av tjänsten	10
Arbetspaket 3: Demonstration	10
Arbetspaket 4: Utvärdering	11
5. Resultat och diskussion.....	11
6. Slutsatser, nyttiggörande och nästa steg	12
7. Projektkommunikation.....	14
8. Referenser	14

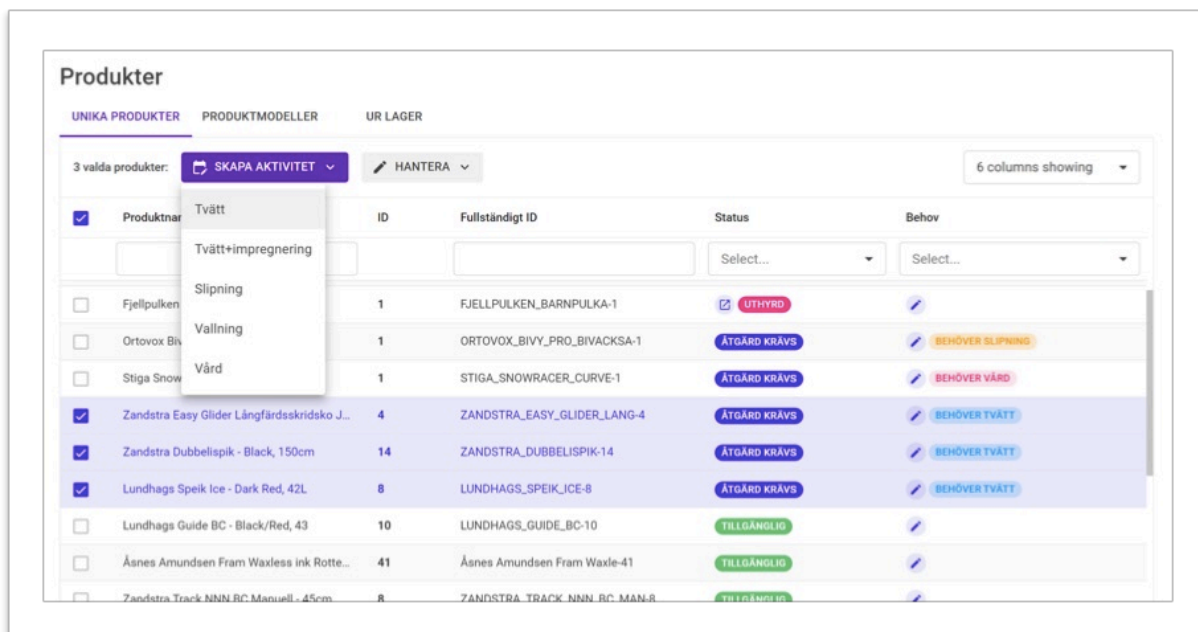
1. Sammanfattning

Att gå från en linjär produktanvändning till en cirkulär är en enorm omställningsprocess för hela samhället. Det ställer stora krav på design, produktion, användning, återtagande och återvinning och kräver digitala system som kan hantera spårning, administration och datainsamling. Klädindustrin orsakar stor överproduktion och omfattande utsläpp av växthusgaser. Enligt Ellen MacArthur Foundation lämnas kläder oanvända eller kastas till ett värde av 500 miljarder dollar varje år. Enligt McKinsey står klädindustrin för 4% av de totala utsläppen av växthusgaser. Bristen på digitala stödsystem för att hantera olika former av uthyrning som affärsmodell gör det svårare och dyrare för redan etablerade företag att påbörja omställningen mot cirkulära produktflöden. För start-ups inom segmentet uthyrning kan vi se att de allra flesta valt att utveckla egna system vilket är både tids- och kapitalkrävande. Nya kommande EU-direktiv kommer också att ställa stora krav på produkters spårbarhet som tillverkande företag måste kunna tillgodose.

Vi har under projektet undersökt behov, möjligheter och utmaningar med en digital plattform som dels administrativt hanterar uthyrning av stora mängder unika produkter och dels samlar in användningsdata för varje enskild produkt samt för grupper av produkter. Vi har haft ett stort antal möten och djupintervjuer med olika intressenter inom främst outdoorbranchen som varit vår fokusbransch men även andra områden som barnkläder och utvecklare av hyrsystem.

Med stöd av vårt undersökande arbete tillsammans med vår erfarenhet som uthyrande företag har vi under projektet utvecklat en digital plattform, Octopoda, som kommer att testas skarpt i vår verksamhet under kommande vintersäsong. Octopoda hanterar produkter som unika individer och skapar en fullt spårbar historia för varje individ samtidigt som produkten går att följa i realtid. Det kommer att skapa helt nya möjligheter för oss som företag att växa, samtidigt som vi kommer att kunna erbjuda fler tillverkande företag möjlighet att hyra ut sina produkter genom Outdoor Buddies, vilket tidigare varit omöjligt på grund av den administrativa insats som krävs. För våra användare (kunder) kommer det att ge ett större utbud av hyrbara produkter och en bättre upplevelse vid bokning.

Nästa steg är att vi under vintersäsongen 2023-2024 kommer att testa systemet i vår dagliga verksamhet. Vi kommer därefter att tillsammans med våra partners utvärdera och därefter besluta om en strategi för fortsatt utveckling av plattformen. Vårt långsiktiga mål är att kunna erbjuda Octopoda till andra uthyrande företag för att accelerera utvecklingen och framgången för cirkulära affärsmodeller.

Vy från Octopoda.

2. Summary

Going from a linear product use to a circular one is a huge adjustment process for the whole society. It places great demands on design, production, use, take-back and recycling and requires digital systems that can handle tracking, administration and data collection. The clothing industry causes large overproduction and extensive emissions of greenhouse gases. According to the Ellen MacArthur Foundation, \$500 billion worth of clothing is left unused or thrown away every year. According to McKinsey, the clothing industry accounts for 4% of total greenhouse gas emissions. The lack of digital support systems to manage different forms of rental as a business model makes it more difficult and expensive for already established companies to start the transition towards circular product flows. For start-ups in the rental segment, we can see that the vast majority have chosen to develop their own systems, which is both time- and capital-intensive. New upcoming EU directives will also place great demands on product traceability, which manufacturing companies must be able to meet.

During the project, we have investigated needs, opportunities and challenges with a digital platform that partly administratively handles the rental of large quantities of unique products and partly collects usage data for each individual product and for groups of products. We have had a large number of meetings and in-depth interviews with various stakeholders primarily within the outdoor industry, which has been our

focus industry, but also other areas such as children's clothing and developers of rental systems.

With the support of our investigative work together with our experience as a rental company, we have during the project developed a digital platform, Octopoda, which will be rigorously tested in our operations during the coming winter season. Octopoda handles products as unique individuals and creates a fully traceable history for each individual, while the product can be followed in real time. It will create completely new opportunities for us as a company to grow, while at the same time we will be able to offer more manufacturing companies the opportunity to rent out their products through Outdoor Buddies, which was previously impossible due to the administrative effort required. For our users (customers), it will provide a greater range of rentable products and a better experience when booking.

The next step is that during the winter season 2023-2024 we will test the system in our daily operations. We will then, together with our partners, evaluate and then decide on a strategy for continued development of the platform. Our long-term goal is to be able to offer Octopoda to other rental companies to accelerate the development and success of circular business models.

3. Inledning och bakgrund

Behov, utmaningar och möjligheter

När vi lämnar den linjära värdekedjan bakom oss och går över till en cirkulär ekonomi där en produkt fortsätter att kretsa flera gånger runt värdekedjan, uppstår ett behov av att samverka kring hanteringen av denna produkt under hela dess livstid. Traditionella e-commercesystem är utformade efter en linjär modell och nya tjänster för uthyrning är utformade för att ägas och hanteras av en enda aktör, ofta med fokus på prenumerationer snarare än specifika exemplar under specifika datum. Det finns ett behov av en sammanhållen process för alla aktörer som kommer i kontakt med produkten under dess livstid. Den cirkulära modellen med uthyrning istället för köp adderar stor komplexitet och ställer höga krav på digitala stödtjänster med avseende på flexibilitet (flera aktörer behöver använda sig av samma system och data), säkerhet (med sammankopplade system ställs högre krav på att data aldrig kommer i orätta

händer) och användarupplevelse (trots att systemet är komplext som helhet, måste varje moment upplevas enkelt och smidigt för att användaren ska välja att använda det).

Med ett flexibelt, säkert och användarvänligt system blir det enklare för fler att börja med uthyrning och behovet av tjänster kopplat till uthyrning, såsom tvätt och reparation, kommer att öka. Med en mer välfungerande process, blir det också enklare och billigare för konsumenten och tröskeln sänks för att hen ska känna sig minst lika trygg med att hyra som att köpa en produkt.

Aktuellt kunskapsläge

Klädindustrin orsakar stor överproduktion och omfattande utsläpp av växthusgaser. Enligt Ellen MacArthur Foundation lämnas kläder oanvända eller kastas till ett värde av 500 miljarder dollar varje år. Enligt McKinsey står klädindustrin för 4% av de totala utsläppen av växthusgaser. Uthyrning motverkar detta då produkter som ägs av varumärket och hyrs ut av ett RaaS-företag dels kommer att användas mer frekvent, dels tvättas och repareras professionellt, vilket förlänger livslängden och maximerar värdet.

Det har länge funnits tjänster både i butik och online för t.ex. uthyrning av bilar eller bostäder. På senare år har t.ex. H&M, Lindex och Asket annonserat att de börjar erbjuda uthyrning av kläder. I USA och Kina finns giganterna Rent the Runway respektive YCloset och digitala tjänster för hantering av uthyrning, t.ex. Lizee och Rentle, har lanserats. Alltså finns både kunskap och erfarenheter hos enskilda aktörer, och med alla dessa nya initiativ börjar ett samlat kunskapsläge att utvecklas, även om det fortfarande är i sin linda.

I vårt marknadssegment ligger fokus på kläder och utrustning för outdoor-aktiviteter. När vi startade 2014, var vi ett av de första företagen i Europa att börja med uthyrning av kläder både på nätet och i butik och vi är fortfarande unika inom vårt segment. Med vårt kompletta utbud och långa erfarenhet är vi en av de Europeiska aktörerna som besitter störst kunskap om uthyrning av kläder och utrustning, såväl när det kommer till affärsmodeller som den faktiska hanteringen.

Kunskaps- och vidareutvecklingsbehov

Vår bedömning är att både viljan och behovet finns hos såväl företag som konsumenter att gå över till uthyrning i större utsträckning. Vi tror inte att en enskild digital tjänst eller ett enskilt initiativ kan åstadkomma den förändring som behövs, men

vi tror att ett utbud av olika digitala tjänster och initiativ tillsammans kan uppnå det momentum som krävs för att göra uthyrning av kläder och utrustning till en självklarhet.

Vi ser ett stort behov av att utveckla dessa tjänster för att vi själva och aktörer som oss ska kunna etableras, skala upp sin verksamhet och tillsammans bidra till detta momentum för att stärka marknaden för uthyrning av kläder och utrustning.

Bakgrund och historik

Outdoor Buddies har hyrt ut kläder och utrustning för friluftsliv sedan 2014. Anledningen till att vi startade företaget var att vi insåg att många som köper dessa produkter betalar dyra pengar för att sedan bara använda produkterna några dagar eller veckor varje år, ett otroligt slöseri med resurser. Vi ville därför erbjuda en tjänst som ger fler möjlighet att på ett kostnadseffektivt och mer hållbart sätt komma ut och uppleva naturen. Att de varumärken vars kläder vi hyr ut också tjänar mer per plagg på den här affärsmodellen är en positiv bieffekt och en förutsättning för deras intresse i att erbjuda sina produkter för hyra. Under åren som gått har vi kunnat se att våra kunder gått från att vara "friluftsnördar" och early adopters till att nu vara lite vem som helst. Vår verksamhet har stadigt vuxit sedan vi startade och vi ser både hos våra egna kunder och samarbetspartners som i omvärlden att marknaden är mogen för uthyrning i stor skala. Samtidigt inser vi också att det finns en gräns för hur många moment det går att göra manuellt och att vi och andra som är en del av uthyrningens värdekedja behöver digitala stödtjänster för att kunna skala upp vår verksamhet och erbjuda vår service till fler kunder.

Vi hade vid projektstarten redan påbörjat utvecklingen av Octopoda, som är den digitala tjänst som vi ser saknas på marknaden. En första etapp avslutades 2020 då vi utvecklade moduler för bokning och hantering av lagerstatus. Tidigt i projektet insåg vi dock att det vi byggt inte var en lämplig grund att bygga vidare på och vi tog därför det strategiska beslut att börja om. Vår målsättning är att tjänsten inte bara ska vara ett internt verktyg hos oss, utan något som alla som verkar inom vårt marknadssegment ska kunna använda sig av och ser därför ett stort behov av att gå vidare med utvecklingen av plattformen, både för att göra den komplett och för att kunna tillgängliggöra den till fler. Under åren har vi byggt upp unik kunskap, erfarenhet och ett stort nätverk inom outdoorbranschen, vilket gör oss fortsatt övertygade om att vi är rätt aktör för att driva utvecklingen av en sådan här tjänst.

4. Genomförande

Metod

Projektet har genomförts under en period då omvärldsläget har växlat kraftigt. Projektgruppen har förändrats något under projektiden, där vissa deltagare på grund av ändrad arbetssituation försvunnit och nya tillkommit. Genomförandet har fokuserat på design och utveckling av den digitala tjänsten tillsammans med våra samarbetspartners för att demonstrera vilket mervärde den ger för varje aktör i värdekedjan. Projektgruppen bestod av: Emelie Sellberg (delägare, projektledare gentemot Energimyndigheten och kontaktperson för varumärken och utlämningsställen), Magnus Sellberg (delägare, produktägare samt expert på uthyrning och outdoorbranschen) och Sofia Sundström (senior strategisk projektledare för digital produktutveckling). Med denna sammansättning har vi säkerställt att vi har en jämnställd projektgrupp och att vi samlar nödvändig kompetens, såväl avseende uthyrning inom outdoorbranschen som digital produktutveckling. För design och programmering har vi samarbetat med fristående seniora konsulter. Därutöver har vi involverat tre varumärken vars produkter vi förmedlar samt Svenska Turistföreningen genom representanter från Storulvåns Fjällstation och Grövelsjöns Fjällstation.

Projektet har varit avgränsat såväl i tid och omfång som i antalet medverkande aktörer. Detta för att vi ville ha möjlighet att på ett systematiskt sätt samla in såväl kvantitativa som kvalitativa insikter om hur tjänsten ska användas, vilka mervärden den bör ge och vilka brister som upplevs i existerande system hos de olika målgrupperna. Vi har använt oss av vedertagna metoder för digital utveckling såsom design thinking och agila processer för att säkerställa att tjänsten utformas för att lösa rätt behov på rätt sätt.

Arbetspaket 1: Projektkoordinering

Tidsplan: november 2021–augusti 2023.

Projektdeltagare: Emelie Sellberg och Sofia Sundström

Vi har löpande och regelbundet haft avstämningar kring projektets framskridande. Stort fokus har lagts på projektets ekonomi då förutsättningarna för projektägaren förändrats vid ett flertal tillfällen på grund av yttre omständigheter. Även tillsättningen av konsulter inom främst utveckling och design har tidvis tagit mycket resurser i anspråk då det vid projektets början anlätade konsultföretaget med kort varsel aviserade att de inte längre kunde leverera utlovad kompetens.

Arbetspaket 2: Vidareutveckling av tjänsten

Tidsplan: januari 2022–augusti 2023.

Projektdeltagare: Emelie Sellberg, Sofia Sundström, Magnus Sellberg, Karl-Petter Åkesson, Kajsa Silow, Per Hemmingsson

Intervjuer om Outdoor Buddies hyrprocess ner i minsta detalj har genomförts med Emelie och Magnus för att arbetsgruppen ska få en djup förståelse om hur ett effektivt hyrsystem behöver fungera och vilka problem som ska lösas. Intervjuer har också genomförts med representanter från Svenska Turistföreningen och ett antal outdoormärken med växlande erfarenhet från uthyrning men med stor kunskap om produktionsprocessen.

Ett antal intervjuer, genomgång och analys av befintliga hyrsystem har också gjorts, där vi listat styrkor och svagheter och analyserat de olika systemens logik och hur den kan appliceras på olika hyresverksamheter. Ett strategiskt beslut att tillsvidare använda ett befintligt system som frontend togs då vi insåg att den modulen kräver en mycket större arbetsinsats än beräknat.

Designskisser har tagits fram för samtliga moduler och ett betydande arbete har lagts på UX och UI då vi anser att det är något som saknats i de system vi analyserat. Backendutveckling har skett för funktioner som unika exemplar, lager, bokning, transport, utlämning/inlämning, reparation, tvätt, ekonomi och insikt. Delar av APIer för kommunikation mellan frontend och backend är implementerade men vidare utveckling krävs.

Vi har haft en ständig omvärldsbevakning där vi främst intresserat oss för hur outdoorbranschens aktörer ställer sig till och kommunicerar kring uthyrning och nya affärsmodeller samt nya EU-direktiv kring spårbarhet hos produkter.

Arbetet med utveckling av modulerna och framför allt testning av systemet fortsätter efter projektets slutdatum. Skarp användning i Outdoor Buddies verksamhet påbörjas under december 2023.

Arbetspaket 3: Demonstration

Tidsplan: november 2022–augusti 2023.

Projektdeltagare: Emelie Sellberg, Kajsa Silow och Sofia Sundström

Demonstration av skisser och delar av systemet har skett i samband med att vi intervjuat Svenska Turistföreningen och våra utvalda varumärken. Insikter och åsikter

har dokumenterats, analyserats och i vissa fall implementerats i utvecklingen av systemet. Det här arbetspaketet har bara påbörjats men fortsätter efter projektets slutdatum.

Arbetspaket 4: Utvärdering

Tidsplan: januari 2022–augusti 2023.

Projektdeltagare: Samtliga

Vi har löpande under projektiden utvärderat hur vi ligger till i förhållande till våra effekt- och resultatmål och utifrån det planerat och prioriterat vårt fortsatta arbete i projektet.

5. Resultat och diskussion

Vårt övergripande syfte med projektet var att bidra till att göra uthyrning mer attraktivt, tillgängligt och lönsamt för flera aktörer inom uthyrningens värdekedja, såväl företag som konsumenter. Vi har under projektets gång utvecklat en digital plattform som under vintersäsongen 2023 kommer att testas i skarp miljö i vår verksamhet och möjliggöra att vi kan utöka antalet varumärken vi arbetar med då det effektiviserar den administrativa processen. Ett av våra konkreta effektmål med projektet var att kunna skala upp vår egen verksamhet och erbjuda Octopoda till fler varumärken i Sverige, det kommer vi nu att kunna göra. En av Outdoor Buddies stora utmaningar de senaste åren har varit att den administrativa delen av uthyrningen är extremt tidskrävande, med Octopoda kommer det nu att effektiviseras och de varumärken vi jobbar med kommer att se ett ökat värde med de rapporter kring omsättning, kostnader, reparationer, status osv som systemet genererar. Det kommer att bidra till ökad kunskap i branschen och ökad tillgång till hyrbara produkter för konsumenter när fler varumärken väljer att fortsätta äga och hyra ut sina produkter via Outdoor Buddies istället för att sälja dem vilket ger större möjligheter till lärande, lönsamhet och ständiga förbättringar genom hela värdekedjan samt en optimerad resursanvändning. Octopoda har utvecklats som en bas för att kunna uppfylla kommande EU-direktiv kring spårbarhet för produkter och har också möjlighet att administrativt facilitera eventuellt återtagandeansvar. En större insats krävs dock kring IT-säkerhet och uppfyllande av GDPR om det innebär att samla data kring *användarna snarare än användandet*.

Vi ser att det under projektiden har skett stora förändringar inom området för uthyrning av kläder. Outdoor Buddies var under sommaren 2022 del i en kartläggning av svenska företag som verkar inom uthyrning av kläder som tidningen Breakit gjorde. Av de sex bolag som ingick i kartläggningen har tre gått i konkurs under de senaste året och ett är vilande. Fyra ytterligare bolag inom området hade gått i konkurs innan kartläggningen. Vår analys är att de många konkurserna delvis går att härleda till bristen på ett färdigt system för uthyrning och att man som bolag därför behöver lägga alltför stora resurser på egen utveckling. Det här är en brist vi diskuterat innan projektets start och vi har under projektiden stärkts i vår uppfattning att det innebär en stor möjlighet för oss att kunna erbjuda systemet till utomstående bolag. Det har därför varit en stor fördel för oss att vi kunnat ta input från ett flertal andra aktörer under utvecklingen och kommer att fortsätta med det framåt. För kläindustrin i stort är det avgörande att hitta mer hållbara affärsmodeller och med tanke på de riktigt stora tillverkarnas- och butikernas övervägande svala inställning till uthyrning så drar vi slutsatsen att omställningen främst kommer att ske underifrån. Även om det såklart vore önskvärt att en eller flera större aktörer kunde ta en mer pådrivande roll istället för att som nu göra det lite med vänsterhanden för att ha något att ta upp i hållbarhetsrapporten.

6. Slutsatser, nyttiggörande och nästa steg

Vi har genom våra många intervjuer med olika aktörer samt analys av existerande lösningar, samt möten med varumärken och materialtillverkare utanför projektet dragit slutsatsen att behovet av ett komplett system för uthyrning av produkter är starkt efterfrågat. Systemet behöver också uppfylla de, ännu ospecificerade, EU-kraven på spårbarhet som förväntas implementeras under kommande år. Om något ser vi ett ännu större användningsområde för Octopoda än innan projektets start. Vårt övergripande syfte med projektet, och Outdoor Buddies i stort, är att göra uthyrning mer attraktivt, tillgängligt och lönsamt för flera aktörer inom uthyrningens värdekedja, såväl företag som konsumenter, för att uppnå det yttersta målet om mer hållbar resursanvändning i stor skala. Vi har genom projektet kommit en bra bit på vägen i att utveckla ett system som bidrar till att möjliggöra detta men nådde inte hela vägen. Effekterna av först pandemin och sedan krig i Ukraina, inflation, stigande räntor och en kraftigt åtstramning av investeringar har drabbat finansieringen av projektet hårt. Som

ett litet företag har det visat sig vara en stor utmaning att genomföra ett så pass omfattande projekt under en begränsad tid och därmed begränsad möjligheter att ändra i tidsplanen och det är tveksamt om vi kommer att upprepa det. Projektet kommer dock att slutföras i sin helhet även om projekttiden gått ut.

Octopoda kommer att användas och testat skarpt i Outdoor Buddies verksamhet under kommande vintersäsong och därefter kommer vi att utvärdera och ta fram en strategi för fortsatt utveckling. Vi följer utvecklingen kring produktpass med stort intresse då det är av största vikt att Octopoda kan tillgodose dessa. Den stora nyttan både för samhället och kommersiellt kommer att uppstå när systemet är komplett och vi kan bidra till en minskad resursanvändning och en mer effektiv hantering av produkter under hela livscykeln.

7. Projektkommunikation

Re:Source-dagen 2022, målgrupp Övriga stödmottagare

Sustainable Outdoor Professionals 2022, målgrupp Svenska Outdoorbranchen

Årskrönika över det cirkulära året i Norr 2022, Cradlenet Norr, Företag intresserade av cirkulär ekonomi

8. Referenser

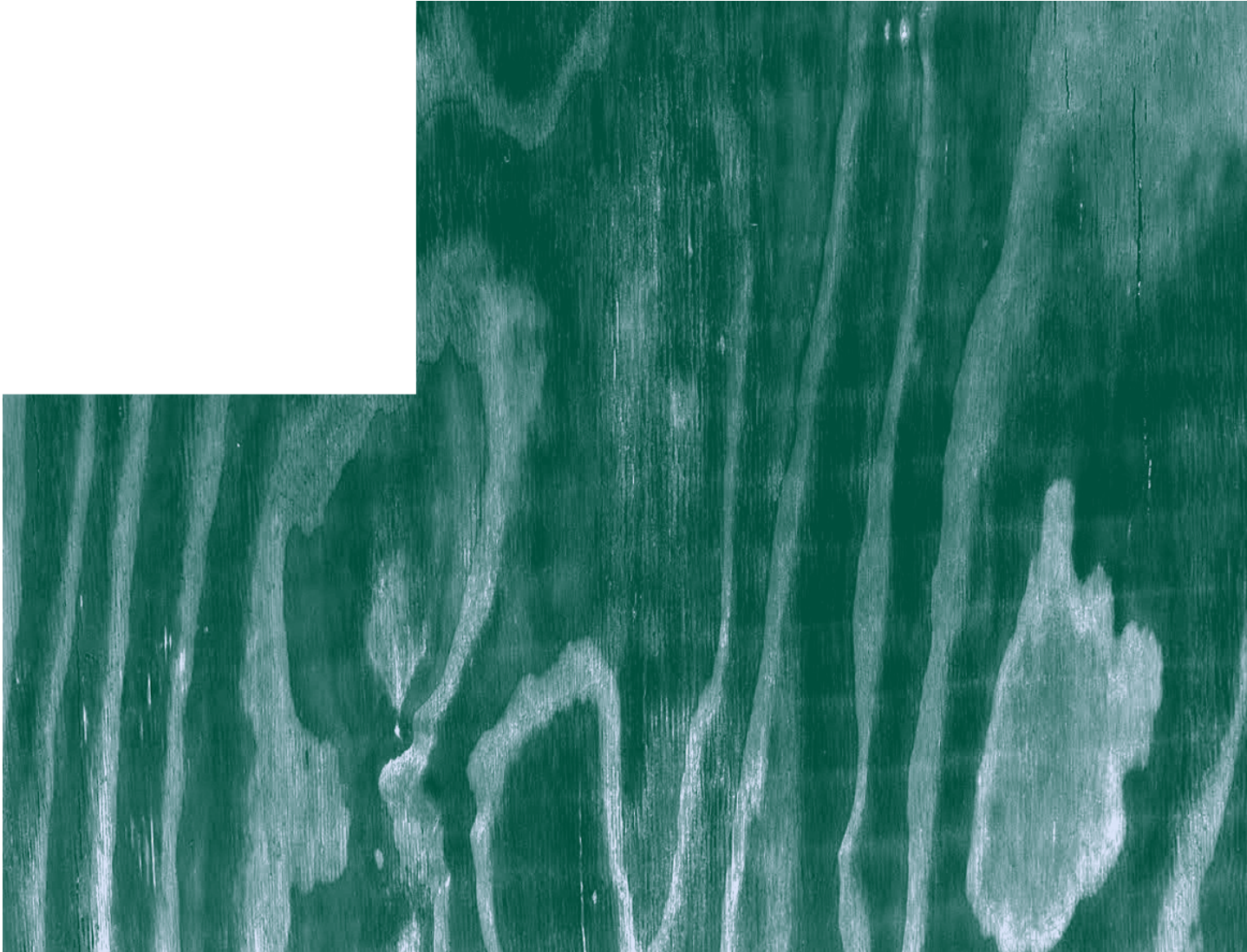
Re:sourcedagen 2022 <https://www.youtube.com/watch?v=4N9pua-6q48>

Sustainable Outdoor Professionals <http://sustainableoutdoor.se/professionals/>

Artikel i Breakit 2022 <https://www.breakit.se/artikel/33496/hyr-istallet-for-att-shoppa-har-ar-bolagen-som-tror-stenhardt-pa-nya-trenden-agarna-siffrorna-och-konkurser>

<http://www.ellenmacarthurfoundation.org/publications>

<https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Industries/Retail/Our%20Insights/The%20state%20of%20fashion/The-state-of-fashion-2017-McK-BoF-report.pdf>

RE:Source är ett strategiskt innovationsprogram som fokuserar på att utveckla cirkulära, resurseffektiva materialflöden. Vårt mål är att uppnå en hållbar materialanvändning där vi håller oss inom planetens gränser.